

การศึกษาการนำแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอน ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสงคราม

A STUDY OF THE IMPLEMENTATION OF LEARNING RESOURCE CENTERS
AND LOCAL WISDOM IN THE MANAGEMENT OF INSTRUCTIONAL ACTIVITIES IN SAMUT
SONGKHRAM SCHOOLS

เปรมฤดี บุโรตกานนท์ สุวรรณ โชติสุกานต์ และปิเชก จันทร์เอี่ยม
Prearudee Prurotaganun Suwanna Chotisukan and Pisake Jun-Eam

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสงคราม และเพื่อเปรียบเทียบการนำแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสงครามตามประเภทของโรงเรียน และประสบการณ์การทำงาน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 1,326 คน จาก 85 โรงเรียน

ในการวิจัยครั้งนี้คำนวณกลุ่มตัวอย่างจากคิตจากตารางประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ของ (เครจซีและมอร์แกน อ้างถึงใน ยุทธ ไทยวรรณ, 2545) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 307 คน

ผลการวิจัยพบว่า

การปฏิบัติการนำแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสงคราม ภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการศึกษาหลักสูตร และสาระการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือจัดทำแผนการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้อง กับจุดประสงค์ ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือรายงานผล สรุปผลให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ

การเปรียบเทียบกระบวนการการนำแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสงคราม ตามประเภทของโรงเรียน พบว่าประเภทโรงเรียนต่างมีการปฏิบัติการนำแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่ต่างกัน

การเปรียบเทียบการนำแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสงคราม ตามประสบการณ์การทำงาน ในภาพรวม พบว่าประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีการปฏิบัติการนำแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการ

จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่ต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านศึกษาหลักสูตร และสาระการเรียนรู้ ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านจัดทำแผนการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้อง กับจุดประสงค์ ด้านทำการวัดผล ประเมินผล และด้านรายงานผลสรุปผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบ มีการนำแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสงครามต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านขอความร่วมมือกับชุมชนและวิทยากรท้องถิ่น และด้านเชิญวิทยากรท้องถิ่นมาถ่ายทอดความรู้ หรือนำนักเรียนไปยัง แหล่งเรียนรู้

ABSTRACT

The objectives of this study were to study in implementation of learning resource centers and local wisdom in the management of instructional activities in Samut Songkhram and to compare the implementation of learning resource centers and local wisdom in the management of instructional activities in Samut Songkhram schools, classified by school type and work experience.

The population in this study included 1,326 administrators and teachers from 85 primary and secondary schools under the office of Basic Education, Samut Songkhram Province.

The samples in this study consisted of 307 teachers and administrators from The stated schools, Obtained by using Krejeie and Morgan Table,

The findings were as follows:

The level of implementation of learning resource centers and local wisdom in the management of instructional activities in Samut Songkhram schools, as a whole, was at a high level. Concerning each aspect, in order of high level to low level, the results were as follows: the study of curriculum and details, the making of lesson plans and learning processes in accordance with the objectives, the collection of the information of learning resources and local wisdom, and the report and conclusion of the results to the personnel related.

The comparison of the implementation of learning resource centers and local wisdom in the management of instructional activities in Samut Songkhram schools, classified by school type, showed no significant difference.

The comparison of the implementation of learning resource centers and local wisdom in the management of instructional activities in Samut Songkhram schools, classified by work experience, as a whole, showed no significant difference. Concerning each aspect, there were significant difference at the level of .05 in four aspects as follows: the study of curriculum and details, the collection of the information of learning resource and local wisdom, the making of lesson plans and

learning processes in accordance with the objective, and testing, evaluation and reporting the results and conclusion to the personnel related. However, regarding the cooperation with the community and local resourceful persons and the invitation of local resourceful persons to give knowledge of the students or taking the students to study in the learning resource centers, it was not significantly different.

คำสำคัญ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น, กิจกรรมการเรียนการสอน

ความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาที่ให้เป็นไปตามบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 81 (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2543) ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาของรัฐและเอกชน ต้องให้ผู้เรียนเกิดความรู้ คู่คุณธรรม และให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมความรู้ และมีจิตสำนึกเกี่ยวกับการเมือง การปกครองที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิชาชีพครู ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องให้ชนรุ่นหลังได้ตระหนักในคุณค่า เชิดชูและอนุรักษ์ความเป็นไทยไว้ ให้บุตรหลานได้ศึกษา

เพื่อให้การจัดการศึกษา เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2540 (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2544) ได้ระบุไว้วันที่ 19 สิงหาคม 2542 ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายทางการศึกษาระดับแรกของประเทศไทย ได้ระบุไว้ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 23 (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2543) ในการจัดการศึกษา ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์กับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และโลก ด้านการเมือง การปกครอง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม กีฬา ภูมิปัญญาไทย คณิตศาสตร์และใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง ตลอดจนประกอบอาชีพและดำรงชีวิตอย่างมีความสุข มาตราที่ 24 ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดเนื้อหาสาระในการจัดการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ ประยุกต์ความรู้เพื่อใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ผู้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ต้องฝึกให้ทำได้ ทำเป็น คิดเป็น เกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอน ต้องผสมผสานสาระความรู้ รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดี และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนและผู้เรียนเรียนรู้จากสื่อและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ จัดการเรียนรู้ได้ทุกเวลาทุกสถานที่ โดยร่วมมือกับผู้ปกครองชุมชนพัฒนาผู้เรียน รัฐต้องส่งเสริมการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ทุกรูปแบบอย่างเพียงพออย่างมีประสิทธิภาพ และให้ความสำคัญกับการปฏิรูปด้านต่าง ๆ สำหรับด้านการเรียนรู้ ให้ความสำคัญแก่หลักสูตร ผู้เรียน เนื้อหาสาระ วิธีการเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน จากบทบัญญัติมาตรา 23 และ

24 ให้ความสำคัญกับวิธีการเรียนการสอนที่ใช้แหล่งเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ ในชุมชนในท้องถิ่น ที่อยู่ใกล้กับตัวของผู้เรียน

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ชุมชนท้องถิ่น ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อส่งเสริมการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ทุกรูปแบบอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

การจัดการเรียนรู้ท้องถิ่น ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสงคราม แตกต่างกันตามประเภทของโรงเรียน และประสบการณ์ในการทำงานหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการนำแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสงคราม
2. เพื่อเปรียบเทียบการนำแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสงคราม ตามประเภทของโรงเรียน และประสบการณ์การทำงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและการกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 1,326 คน จาก 85 โรงเรียน (ข้อมูลเดือนมีนาคม 2553)

กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้คำนวณกลุ่มตัวอย่างจากคิตจากตารางประชากรและกลุ่มตัวอย่างของ (เครจซี และมอร์แกน, 1970 อ้างถึงใน ยุทธพงษ์ ไกยวรรณ, 2543) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 307 คน

การสุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยการจับฉลากรายชื่อผู้บริหารโรงเรียน และครูจากบัญชีรายชื่อ

ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรต้นประกอบด้วย ประเภทของโรงเรียน ประสบการณ์การทำงาน ตัวแปรตามได้แก่ 1) ศึกษาหลักสูตร และสาระการเรียนรู้ 2) จัดทำข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น 3) จัดทำแผนการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ 4) ขอความร่วมมือกับชุมชนและตัววิทยากรท้องถิ่น 5) เชิญวิทยากรท้องถิ่นมาถ่ายทอด ความรู้ หรือนำนักเรียนไปยัง แหล่งเรียนรู้ 6) ทำการวัดผล ประเมินผล 7) รายงานผล สรุปผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วยชุดคำถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม ประเภทของโรงเรียน ประสบการณ์การสอน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติของกระบวนการเรียนรู้ท้องถิ่นกับแหล่งเรียนรู้

การสร้างแบบสอบถาม มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสภาพจริงในปัจจุบันของสถานที่ทำงานเพื่อหากรอบแนวคิด เนื้อหาต่างๆ ที่จะนำมาสร้างแบบวัดแต่ละชุด

2. นำแนวคิดเกี่ยวกับเนื้อหาต่างๆ เหล่านี้มากำหนดเป็นแนวคิดเฉพาะในการศึกษาและกำหนดตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ ประเภทของโรงเรียน ประสบการณ์การทำงาน

ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ศึกษาหลักสูตร และสาระการเรียนรู้ 2) จัดทำข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น 3) จัดทำแผนการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ 4) ขอความร่วมมือกับชุมชนและตัววิทยากรท้องถิ่น 5) เชิญวิทยากรท้องถิ่นมาถ่ายทอด ความรู้ หรือนำนักเรียนไปยัง แหล่งเรียนรู้ 6) ทำการวัดผล ประเมินผล 7) รายงานผล สรุปผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบ เป็นการวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ท (Likert Scale) 5 ระดับ การเลือกตอบมีความหมายดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ระดับการปฏิบัติ	คะแนน
มากที่สุด	5 คะแนน
มาก	4 คะแนน
ปานกลาง	3 คะแนน
น้อย	2 คะแนน
น้อยที่สุด	1 คะแนน

การแปลผลให้คะแนนจากแบบสอบถามกระบวนการเรียนรู้ของแหล่งเรียนรู้และพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นของจังหวัดสมุทรสงคราม จะจัดระดับตั้งแต่ มากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด โดยใช้คะแนนเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับการปฏิบัติ
4.21-5.00	มากที่สุด
3.41-4.20	มาก
2.61-3.40	ปานกลาง
1.81-2.60	น้อย
1.00-1.80	น้อยที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจาก เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. นำร่างแบบสอบถามให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของเนื้อหา

3. ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของแบบสอบถาม ตามที่คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์แนะนำ

4. เมื่อได้แบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์แล้ว จึงขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงในเนื้อหา

5. นำหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิพร้อมทั้งแบบสอบถามมอบให้กับผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเที่ยงตรงในเนื้อหา (Validity)

โดยหาค่าดัชนีของความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (ยูทพงษ์ กัยวรรณ, 2543) แปลความหมายของคะแนนดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดไม่ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ

และเลือกค่าที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.6 ส่วนที่มีค่าน้อยกว่า 0.6 นำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ (ยูทพงษ์ กัยวรรณ, 2543) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.95

6. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) แล้ว โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรของครอนบาค (Conbrach) (ยูทพงษ์ กัยวรรณ, 2543) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9536

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้มีขั้นตอนดำเนินงาน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือแนะนำตัว และขอหนังสืออนุญาตแจกแบบสอบถามจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในอำเภอมัหมะวา ทั้ง 30 แห่ง เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถาม

2. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ไขอย่างถูกต้องแจกกลุ่มตัวอย่างเพื่อตอบแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยรับแบบสอบถามกลับคืน เพื่อนำข้อมูลมาดำเนินการต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. การตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล

2. การลงรหัสข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ตรวจสอบแล้วมากำหนดใส่รหัส

3. การวิเคราะห์ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งมีรายละเอียดการวิเคราะห์ ดังนี้

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประเภทของโรงเรียน และประสิทธิภาพการสอน โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์การนำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนด้านการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน การนำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามประเภทของโรงเรียน และประสิทธิภาพการสอนด้านการวิเคราะห์ค่าที (t-test)

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการนำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสงคราม และเพื่อเปรียบเทียบการนำแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสงคราม ตามประเภทของโรงเรียน และประสิทธิภาพการทำงาน ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างใหญ่สังกัดโรงเรียนระดับประถมศึกษาจำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 51.46 ระดับประถมศึกษาจำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 48.53 มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไปจำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 54.72 ประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 45.27 คน

ระดับการปฏิบัติการนำแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสงคราม ภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการศึกษาหลักสูตร และสาระการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือจัดทำแผนการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้อง กับจุดประสงค์ ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือรายงานผล สรุปผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบ

การเปรียบเทียบกระบวนการการนำแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสงคราม ตามประเภทของโรงเรียน พบว่า ประเภทโรงเรียนต่างมีการปฏิบัติการนำแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่ต่างกัน

การเปรียบเทียบการนำแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสงคราม ตามประสิทธิภาพการทำงาน ในภาพรวม พบว่า ประสบการณ์ในการทำงานต่างมีการปฏิบัติการนำแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่ต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านศึกษาหลักสูตร และสาระการเรียนรู้ ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านจัดทำแผนการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้อง กับจุดประสงค์ ด้านทำการวัดผล ประเมินผล และด้านรายงานผล สรุปผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบ มีการนำแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการ

เรียนการสอนของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสงครามต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านขอความร่วมมือกับชุมชนและวิทยาการท้องถิ่น และด้านเชิญวิทยาการท้องถิ่นมาถ่ายทอดความรู้ หรือนำนักเรียนไปยัง แหล่งเรียนรู้

อภิปรายผล

จากการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้อภิปรายผล เป็นรายข้อดังนี้

ระดับการปฏิบัติการนำแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสงคราม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือศึกษาหลักสูตร และสาระการเรียนรู้ ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารมีบทบาทหน้าที่บริหารที่เอื้ออำนวยต่อบรรยากาศการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการพัฒนาหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรที่ทันสมัยสอดคล้องกับสภาพ ปัจจุบัน และเป็นหลักสูตรบูรณาการหลักสูตรบูรณาการเป็นหลักสูตรซึ่งเหมาะสมกับการ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพราะผู้เรียนจะได้เรียนรู้ด้วยตนเองจาก กิจกรรมหลากหลาย ซึ่งพบว่ามีการศึกษาหลักสูตรแม่บทหรือหลักสูตรแกนกลาง และส่งเสริมงบประมาณในการพัฒนาหลักสูตรให้นักเรียนได้ศึกษาเรียนรู้ท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยรัฐศาสตร์ สุขสวัสดิ์ (2550) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน เรื่อง ประเพณีลากพระ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบางदान สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบเหมาะสมและสอดคล้องทุกประเด็นที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน การประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมอยู่ในระดับดี และผลการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน ครูผู้สอนผู้บริหารสถานศึกษา และปราชญ์ชาวบ้านต่อหลักสูตรท้องถิ่นอยู่ในระดับมากและมากที่สุด รองลงมาคือจัดทำแผนการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้อง กับจุดประสงค์ ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งจะเห็นว่าโรงเรียนมัธยมมีการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนระดับประถมศึกษา การบริหารจัดการที่เน้นบุคคลเป็นสำคัญซึ่งคำนึงถึงความต้องการความแตกต่าง ความสนใจ ความเอื้ออาทร ความต้องการ มีส่วนร่วมของบุคลากรทุกคนวิสัยทัศน์นี้จะส่งผล ให้ผู้บริหารปรับพฤติกรรม การบริหารให้เป็นแบบอย่างแก่ครูซึ่งจะถ่ายโอนไปถึงพฤติกรรมการเรียนการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญดังที่ จรูญ ชูลาภ (2545) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องแสดงบทบาทเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง เสนอแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับ การปฏิรูปการเรียนรู้ ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือรายงานผล สรุปผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบ

การเปรียบเทียบกระบวนการการนำแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสงคราม ตามประเภทของโรงเรียน ในภาพรวมและรายด้าน พบว่าประเภทโรงเรียนต่างมีการปฏิบัติการนำแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่ต่างกัน ยกเว้นด้านวัดผลและการประเมินผล มีการปฏิบัติต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเปรียบเทียบกระบวนการการนำแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสงคราม ตามประสบการณ์การทำงาน

ในภาพรวมและรายด้าน พบว่าประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีการปฏิบัติหรือนำแหล่งเรียนรู้ และ ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่ต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอจากผลการวิจัย

1.1 ผู้บริหารควรมีการกำกับ ติดตาม นิเทศงานวิชาการอย่างมีระบบ และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของท้องถิ่น เพราะจากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนต่อชุมชน เพื่อการประชาสัมพันธ์ให้ทราบกันอย่างทั่วถึง จึงเสนอแนะให้ผู้บริหารควรจัดการศึกษาร่วมกับชุมชนท้องถิ่นด้วยโดยเฉพาะด้านการบริหารทั่วไปที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการจัดกิจกรรมและให้ความรู้ ด้านวิชาการ และวิชาชีพแก่ชุมชน พร้อมทั้งร่วมมือสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนเพื่อช่วยให้โรงเรียนสามารถจัดการบริหารทั่วไปได้อย่างมีระบบ และนำทักษะความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนและจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนต่อไป

1.2 ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของบุคลากร และมีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของระบบต่าง ๆ ภายในโรงเรียน และเพิ่มความชำนาญและสามารถทักษะด้านความคิดรวบยอดมีความคิดกว้างไกลหรือวิสัยทัศน์ การตัดสินใจและด้านความคิดสร้างสรรค์ อันจะส่งผลให้การปฏิบัติงานต่าง ๆ ในองค์การหรือหน่วยงานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพิจารณาหลักสูตรที่มีองค์ประกอบเหมาะสมและสอดคล้องทุกประเด็นที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

2.2 ควรมีการวิจัยเรื่องความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชน ต่อการดำเนินงานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ ที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกัน เช่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ลพบุรี สระบุรี เป็นต้น แล้วนำผลการวิจัยมาสังเคราะห์ร่วมกัน

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ (2547). ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ ของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ:

องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

จรูญ ชูลาภ. (2545). ผู้บริหารกับกลยุทธ์.วารสารข้าราชการ. 42(5): 31-33

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). วิธีการสร้างสถิติสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ภัทราวดี อุดมมนกุล. (2545). ศึกษาสภาพและปัญหาการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ในการพัฒนา

หลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนแกนนำร่วมพัฒนาหลักสูตร สังกัดกรมสามัญศึกษา

กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ยุทธ ไกยวรรณ. (2545). พื้นฐานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยา สาส์น

- ยุทธพงษ์ กัยวรรณ. (2543). **พื้นฐานการวิจัย**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ยิ่งยง เทาประเสริฐ. (2538). **ความเชื่อและภูมิปัญญาในการดูแลสุขภาพทางการแพทย์ทางเลือกของหมู่บ้าน**. เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการองค์ความรู้เกี่ยวกับหมู่บ้าน คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รัฐศาสตร์ สุขสวัสดิ์. (2550). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน เรื่อง ประเพณีลากพระ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบางदान สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- ศรียรรณ โลหะกิจ. (2542). **ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน เขตตำบลบ้านต้อม จังหวัดพะเยา**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2544). **รายงานการปฏิรูปการศึกษาต่อประชาชน**. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พรินต์ติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2543). **แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **แนวคิดและนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ พื้นฐานการปฏิรูป การ ศึกษาเพื่อประชาชน**. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2543). **แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษา**. กรุงเทพฯ: องค์การครูสภา.
- อารี สันฉวี. (2544). **นวัตกรรมปฐมวัยศึกษา**. กรุงเทพฯ: ราไทยเพรส.